

POSTANOWIENIE

Dnia 23 maja 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Grzegorzczak

w sprawie S. E.

skazanego z art. 177 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 23 maja 2013 r.,

zażalenia obrońcy skazanego na zarządzenie Przewodniczącego Wydziału Sądu Okręgowego w O. z dnia 27 marca 2013r.

o odmowie przyjęcia kasacji z uwagi na wniesienie jej po terminie,

postanowił:

uchylić zaskarżone zarządzenie, na podstawie art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k. uchylić także poprzedzające je postanowienie Sądu Okręgowego w O. z dnia 12 marca 2013r. o odmowie przywrócenia terminu do wniesienia kasacji od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 29 listopada 2012r.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym zarządzeniem odmówiono przyjęcia kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego od wskazanego wyżej wyroku Sądu Okręgowego w O., powołując się na fakt, iż wcześniej ,postanowieniem z dnia 12 marca 2013 r., odmówiono przywrócenia terminu do wniesienia kasacji. W zażaleniu tym skarżący podniósł, że odmowa przywrócenia terminu była niezasadna, albowiem obrońca skazanego po prostu, bez upewnienia się co do intencji swojego klienta, zrezygnował początkowo z wniesienia kasacji, a tym samym nie dopełnił jednak wszystkich aktów staranności, aby wyjaśnić zaistniałą sytuację i podjąć właściwe działania, wnosząc o uchylenie tego rozstrzygnięcia.

Rozpoznając to zażalenie Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Zaskarżone zarządzenie musi zostać uchylone, aczkolwiek nie w pełni z przyczyn wskazanych w zażaleniu. Zauważyć bowiem należy, że w przedmiocie odmowy przyjęcia kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego w tej sprawie orzekała Przewodnicząca Wydziału (k. 318), która przewodniczyła uprzednio składowi Sądu odwoławczego, orzekającego w przedmiocie apelacji, jako sędzia sprawozdawca (k. 283), a więc brała ona udział w wydaniu wyroku, którego kasacja ta dotyczyła. Ta sama sędzia wydała również postanowienie, mocą którego odmówiono przywrócenia terminu do wniesienia kasacji od wyroku, w którego wydaniu ona uczestniczyła (k. 313).

W tym miejscu należy stwierdzić, że art. 528 § 2 k.p.k., zakładający odpowiednie stosowanie art. 447 § 3 k.p.k. oznacza, iż w sytuacjach opisanych w § 1 art. 528 k.p.k., a więc kiedy to na określone rozstrzygnięcia sądu nie przysługuje zażalenie, co dotyczy również odmowy przywrócenia terminu do wniesienia kasacji, możliwe jest także podnoszenie, przy zaskarżaniu kolejnych decyzji procesowych, powiązanych z owymi niezaskarżalnymi uprzednio rozstrzygnięciami, zarzutów dotyczących tych niezaskarżalnych decyzji. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest już zaś pogląd, że oznacza to możliwość pośredniej kontroli decyzji procesowych, które wydane uprzednio, zablokowały następnie możliwość wystąpienia z kasacją, co aktualizuje się właśnie poprzez dopuszczalność wystąpienia z zażaleniem na odmowę przyjęcia kasacji (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 29 marca 2006 r., III KZ 18/06, LEX nr 180757, z dnia 10 kwietnia 2006 r., IV KZ 12/06, LEX nr 333329, czy z dnia 21 maja 2008 r., IV KZ 31/08, LEX nr 549351). Powyższe oznacza zaś, że tym samym rozpoznając zażalenie na odmowę przyjęcia kasacji, Sąd Najwyższy może dokonać także kontroli prawidłowości orzeczeń, które poprzedziły tę odmowę i bez których do odmowy takiej by nie doszło.

W tym miejscu należy zauważyć, że stosownie do art. 40 § 3 k.p.k., sędzia, który brał udział w wydaniu orzeczenia zaskarżonego w trybie kasacji, nie może orzekać „co do tej kasacji”. W orzecznictwie ugruntowany zaś jest pogląd, że obejmuje to nie tylko zakaz orzekania w przedmiocie merytorycznej zasadności kasacji, ale również wydawania orzeczeń „blokujących” jej rozpoznanie (tak już w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 26 sierpnia 1996 r., II KZ 34/96, OSNKW

1996, z. 9-10, poz. 63), co obejmuje również zakaz orzekania przez takiego sędziego, co do dopuszczalności kasacji (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 1996, V KZ 29/96, OSNKW 1996, z. 9-10, poz. 64), a więc także tych rozstrzygnięć, które dotyczą formalnych warunków ich dopuszczalności i których skutkiem może być niedopuszczenie do merytorycznego rozpoznania kasacji (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 czerwca 2007 r., III KZ 42/07, LEX nr 459887, z dnia 30 sierpnia 2007 r., IV KZ 82/07, LEX nr 476140, z dnia 20 listopada 2007 r., III KZ 110/07, LEX nr 476515 czy z dnia 13 września 2012 r., III KZ 59/12, LEX nr 1220900). Do takich rozstrzygnięć należą niewątpliwie m.in. postanowienia o odmowie przywrócenia terminu do złożenia kasacji, jak i odmowa przyjęcia tej skargi. Jak już wskazano, w sprawie tej oba przywołane wyżej rozstrzygnięcia wydała sędzia, która orzekała w składzie, w jakim wydano wyrok, którego kasacja wywiedziona w tym postępowaniu dotyczyła. Stanowi to uchybienie o jakim mowa w art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k.

Powyższe wskazuje, że nie jest więc możliwe utrzymanie w mocy zaskarżonego zarządzenia, jest ono bowiem dotknięte uwzględnianą z urzędu i niezależnie od granic zaskarżenia oraz podniesionych w środку odwoławczym zarzutów tzw. bezwzględną przyczyną odwoławczą. Dlatego Sąd Najwyższy uchylił to zarządzenie, jak i poprzedzające je zarządzenie o odmowie przywrócenia terminu do wniesienia kasacji i przekazał sprawę w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w O.

Sąd ten powinien podjąć ponownie procedurę rozpatrzenia wniosku obrońcy skazanego o przywrócenie terminu do wniesienia kasacji, uwzględniając przy tym fakt, że powszechnie przyjmuje się, iż uchybienie terminowi zawitemu leżące po stronie obrońcy nie może obciążać oskarżonego i szkodzić jego interesowi procesowemu, gdyż jest to przyczyna od niego niezależna (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 stycznia 2000 r., IV KKN 32/99, OSN PiPr 2000, z. 5, poz. 5, z dnia 24 lutego 2011 r., III KZ 4/11, LEX nr 736770 czy z dnia 29 maja 2012 r., III KK 87/12, LEX nr 1212370), a o jego przywrócenie oskarżonemu wnosić może także skutecznie obrońca, który terminowi temu uchybił (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 1994 r., WO 11/94, OSNKW 1994, z. 5-6, poz. 36 czy wskazane wyżej postanowienie z dnia 29 maja 2012 r.).

Aczkolwiek wskazuje się też, że nie może to dotyczyć sytuacji, gdy uchybienie przez obrońcę terminowi zawitemu wiąże się ze zmianą przez samą stronę stanowiska co do woli zaskarżenia orzeczenia (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2011 r., III KZ 65/11, OSNKW 2011, z. 11, poz. 103 czy postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 listopada 2012 r., II AKz 681/12, LEX nr 1298154). Sąd Okręgowy powinien także pamiętać o tym, aby w przedmiocie orzeczeń okołokasacyjnych nie orzekał żaden sędzia, który podlegałby wyłączeniu w trybie art. 40 k.p.k., w tym z § 3 tego przepisu.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak na wstępie.